
DEN GNOSTISKE JESUS

Evangeliet ifølge Thomas, Judas, Maria og Filip

Gnostisk dualisme

Gnosis

- ❖ Løsningen: Kunnskap (gnosis).
Frelse fra verden oppnås ved spesiell innsikt som kun åpenbares for den intellektuelle elite.
- ❖ Kunnskapen: En rekke passord for å kunne komme seg forbi åndelige hindringer i universet på vei tilbake til "den store himmelske ånd".

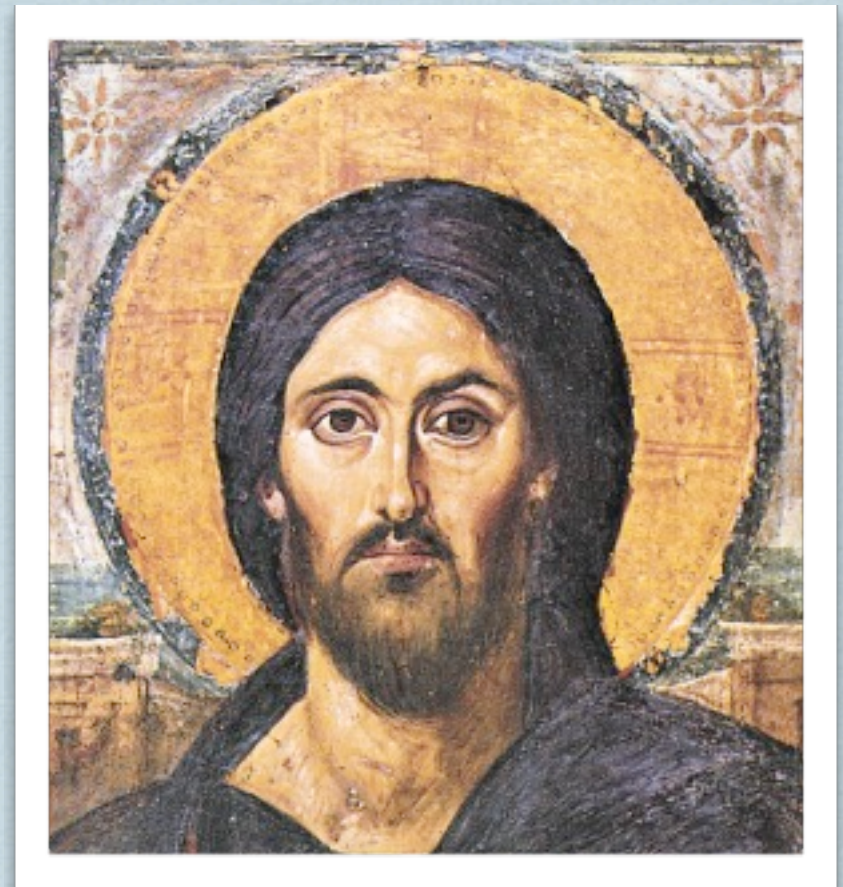

Biskop Ireneus (130-200)

- ❖ Hevdet at det ikke fantes noen hemmelig tradisjon i menighetene apostlene grunnla.
- ❖ Ville også selv ha fått overlevert denne fra Johannes, gjennom Polykarp.
- ❖ Skapelsen var Guds gjerning og Jesus var med ved skapelsen. Skapelsen er positiv. Jesus kom dermed til sitt eget skaperverk for å frelse det.
- ❖ Ikke bare en del av mennesket, sjelen, skal reddes, men hele mennesket med kropp og sjel, hele skaperverket skal frelses og fornyes til det Gud tenkte det til.

Thomasevangeliet

"I dag vil de fleste av Thomas-evangeliets lesere være enige i at det har åpnet for et nytt syn på den kristne tradisjons første stemme. Studier av Thomasevangeliet har ført til en sterk revurdering av kreftene og hendelsene som utformet "den rette lære" i løpet av det 2. og 3. århundre. Men viktigere er det at Thomas-evangeliet vekker en interesse for en glemt åndelig kristen kulturarv." (www.gnosis.org)

Thomasevangeliet

- ❖ "Dette er de skjulte utsagnene som den levende Jesus talte og Didymos Judas Thomas skrev ned."
- ❖ "Og han sa: Den som finner tolkningen av disse utsagnene vil ikke smake døden." (1)
- ❖ "Når dere kjenner dere selv, da skal dere bli kjent, og dere skal vite at dere er sønner av den levende Far. Men hvis dere ikke kjenner dere selv, da er dere i fattigdom, ja, dere er fattigdommen." (3)

Thomasevangeliet

- ❖ "Jesus sa til dem: Hvis dere faster vil dere bringe synd over dere selv, og hvis dere ber vil dere bli fordømt, og hvis dere gir til de fattige vil dere skade åndene deres." (14)
- ❖ "Jesus så noen spedbarn bli ammet. Han sa til disiplene sine: 'Disse spedbarna er lik de som kommer inn i riket.' De sa til ham: 'Skal vi da komme inn i riket som spedbarn?'"
- ❖ Jesus sa til dem: 'Når dere gjør de to til én, og når dere gjør det indre lik det ytre og det ytre lik det indre, og det øvre like det nedre, og når dere gjør mann og kvinne til én, slik at mannen ikke vil være mann og kvinnen ikke vil være kvinne, når dere gjør øyne i stedet for et øye, en hånd i stedet for en hånd, en fot i stedet for en fot, et bilde i stedet for et bilde, da vil dere komme inn i riket.'" (22)

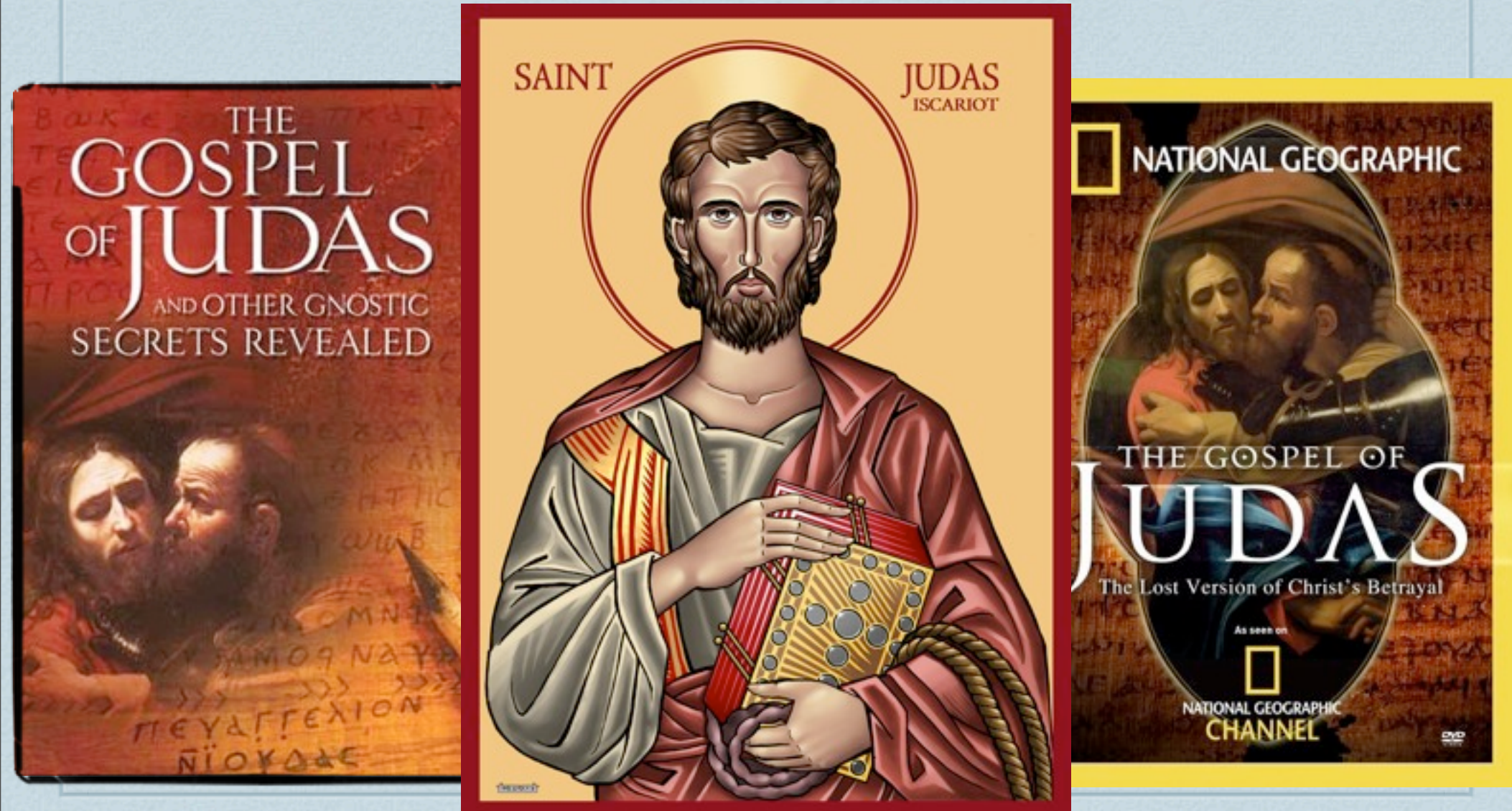
Thomasevangeliet

- ❖ "Hvis dere ikke faster fra verden, vil dere ikke finne riket. Hvis dere ikke holder sabbaten som sabbat, vil dere ikke se Faderen." (27)
- ❖ "Jesus sa: Jeg forklarer mine mysterier til de [som er verdig mine] mysterier." (62)
- ❖ "Jesus sa: Den som kjenner alt, men mangler seg selv, mangler alt." (67)
- ❖ "Jesus sa: Når dere bringer dette (som er) i dere frem fra dere selv, skal dette som dere har, frelse dere. Hvis dere ikke har dette i dere, skal det som dere ikke har, drepe dere." (70)

Thomasevangeliet

- ❖ "Jesus sa: 'Jeg er lyset som er over alle ting. Jeg er alt. [...] Del et stykke tre, jeg er der. Løft opp en stein og du vil finne meg der.'" (77)
- ❖ "Simon Peter sa til dem: 'Få Maria til å forlate oss, for kvinner fortjener ikke livet.' Jesus sa: 'Jeg vil lede henne til å bli en mann, slik at hun også kan bli en levende ånd lik dere menn. For hver kvinne som gjør seg selv til mann vil komme inn i himmelriket.'" (114)

Judasevangeliet

I know who you are

Judasevangeliet

- ❖ "Den skjulte nedskrivelsen av åpenbaringen som Jesus talte i samtale med Judas Iskariot i løpet av en uke tre dager før han feiret påske."
- ❖ "Disiplene sa til [ham]: 'Mester, hvorfor ler du av vår takkebønn? Vi har gjort det som er rett.' Han svarte: 'Jeg ler ikke av dere. [Dere] gjør ikke dette av deres egen vilje men fordi det er gjennom dette at deres gud [vil bli] lovprist.' De sa: 'Mester, du er [...] vår Guds sønn.' Jesus sa til dem: 'Hvordan kjenner dere meg? Sannelig [jeg] sier dere, ingen generasjon av folket blant dere vil kjenne meg.' Da disiplene hørte dette, begynte de å bli sinte og rasende og begynte å spotte ham i hjertene sine."

Judasevangeliet

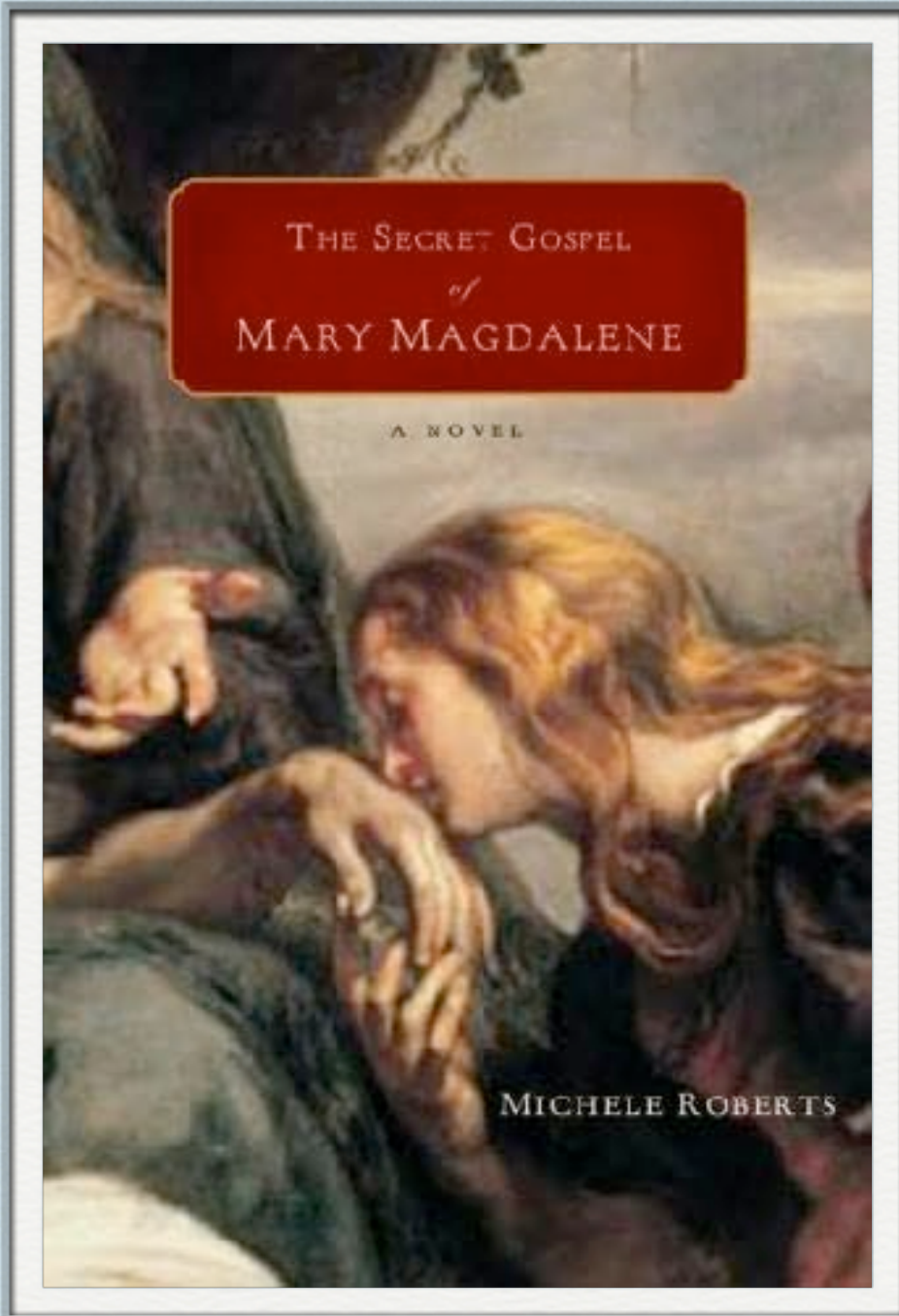
"Judas sa til Jesus: 'Dør den menneskelige ånden?'"
Jesus sa: 'Dette er grunnen til at Gud ga Mikael ordre om å gi menneskenes ånd til dem som et lån, slik at de skulle tjene, men Den Store ga Gabriel ordre om å gi ånder til den store generasjonen med ingen hersker over seg - det er ånden og sjelen. Derfor, [resten] av sjelene [-i linje mangler-]."

Judasevangeliet

"Og da skal bildet av den store Adam-generasjonen bli opphøyet, for den generasjonen er fra de evige riker og eksisterer før himmelen, jorden og englene. Se, du har blitt fortalt alt. Løft blikket og se på skyen og lyset i den og stjernene som omgir den. Stjernen som viser vei er din stjerne.' Judas løftet blikket og så den lysende skyen, og han gikk inn i den. De som stod på bakken hørte en stemme komme fra skyen, som sa [...] den store generasjonen [...] bilde [...] [-ca 5 linjer mangler-]."

Mariaevangeliet

- ❖ Ikke en del av Nag Hammadi-samlingen (1945) men ble funnet i 1896 i Kairo.
- ❖ Side 1-6 og 11-14 mangler.

Mariaevangeliet

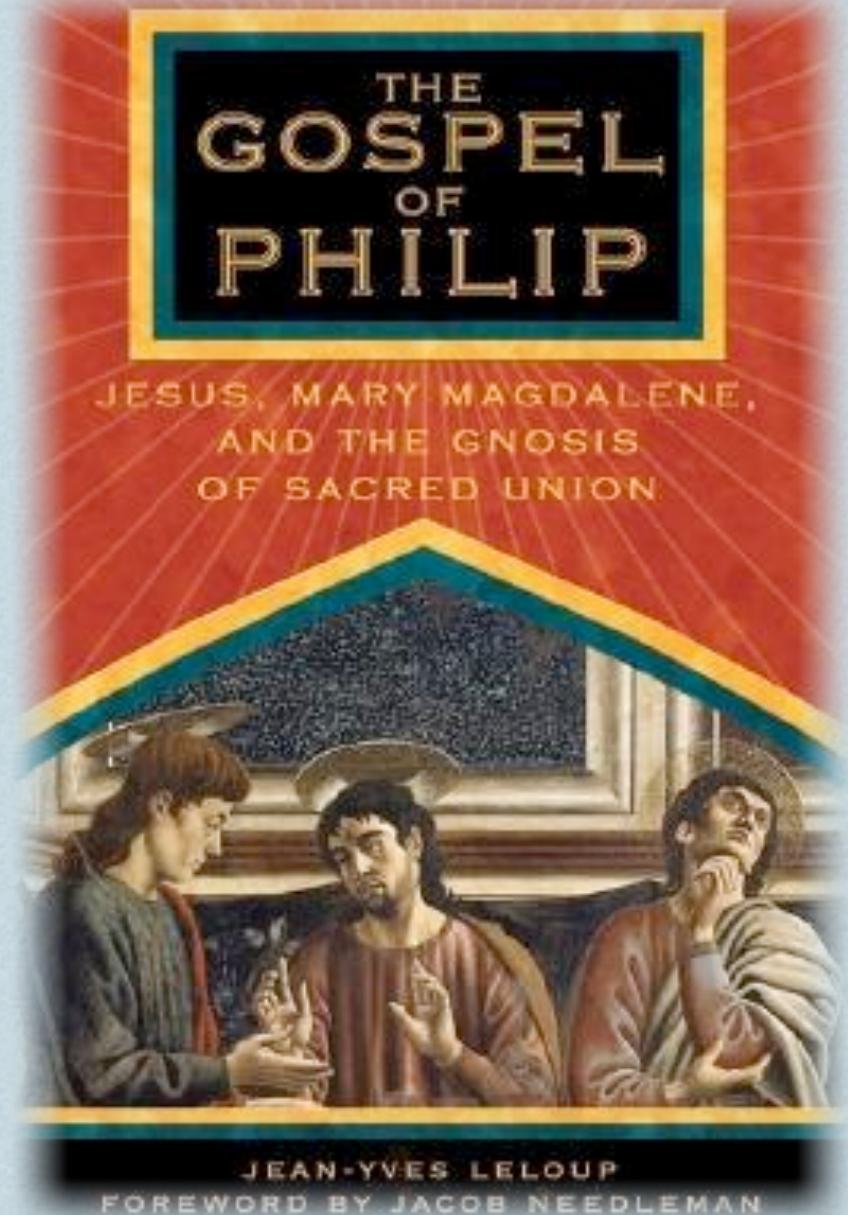
5:1-7: "Men de var lei seg. De gråt og sa: 'Hvordan skal vi kunne gå til hedningene og forkynne evangeliet om Menneskesønnens rike? Hvis de ikke lot ham leve, hvordan kan de la oss leve?' Da reiste Maria seg, hilste dem alle og sa til sine brødre: 'Ikke gråt og ikke sørg eller vær usikre, for hans nåde vil være med dere fullstendig og vil beskytte dere. Men la oss i stedet prise hans storhet, for han har forberedt oss og gjort oss til menn.' Da Maria sa dette, vendte hun deres hjerter til det gode, og de begynte å snakke om Frelserens ord. Peter sa til Maria: 'Søster, vi vet at Frelseren elsket deg mer enn andre kvinner. Fortell oss Frelserens ord som du husker, som du vet men vi vet ikke, heller ikke har vi hørt dem.' Maria svarte: 'Jeg skal forkynne dere det som er skjult for dere.'"

Mariaevangeliet

"Peter [...] spurte dem angående Frelseren: 'Talte han virkelig privat med en kvinne og ikke åpent med oss? Skal vi da vende oss og lytte til henne alle sammen? Foretrakk han henne framfor oss?' Da gråt Maria og sa til Peter: 'Min bror Peter, hva tror du? Tror du jeg har funnet på dette selv i mitt eget hjerte, eller at jeg lyver om Frelseren?' Levi svarte og sa til Peter: 'Peter, du har alltid vært temperamentsfull. Nå ser jeg at du kjemper mot kvinnen som mot fiendene. Men hvis Frelseren gjorde henne verdig, hvilken rett har du da til å avvise henne? Frelseren kjenner henne da veldig godt. Det er derfor han elsket henne mer enn oss.'"

Filipevangeliet

- ❖ Tittelen er ikke original, Filip er den eneste apostelen som er nevnt.
- ❖ "For Faderen salvet Sønnen, og Sønnen salvet apostlene, og apostlene salvet oss."
- ❖ Fra 150 - 300 e.Kr.

Filipevangeliet

- ❖ "De som sier at Herren først døde og [deretter] oppstod tar feil, for han oppstod først og [deretter] døde. Hvis noen ikke først når fram til oppstandelsen, vil han ikke dø."
- ❖ "Noen sier: 'Maria unnfanget ved Den Hellige Ånd.' De tar feil. De vet ikke hva de sier. Når har noen gang en kvinne unnfanget ved en kvinne? Maria er jomfruen som ingen makt har gjort uren... Og Frelseren ville ikke ha sagt 'Min Far som er i himmelen' hvis han ikke hadde hatt en annen far, men han ville kun ha sagt 'Min far'."

Filipevangeliet

- ❖ "Og [Kristi] 'koinonos' er Maria Magdalena. [Herren elsket] Maria mer enn [alle de andre] disiplene, [og han] kysset henne ofte på [munnen] hennes."
- ❖ 'Koinonos': partner, medtjener, kollega. Kan brukes om hvem som helst som står noen nær. Det er ikke det vanlige ordet for kone. Noe annet i teksten måtte ha antydning av ekteskap for at det skal bety det her.
- ❖ Kyssingen var et rituale som man trodde overførte hemmelig kunnskap fra en person til en annen. Et slags hellig kyss, ingenting å gjøre med romantikk.
- ❖ En gift Jesus passer ikke med det asketiske budskapet i skriftet.

Filipevangeliet

"Hvis kvinnen ikke hadde skilt seg fra mannen, ville hun ikke senere ha dødd sammen med mannen. Deres adskillelse var begynnelsen på døden. Derfor kom Kristus, slik at han skulle rette opp igjen adskillelsen som hadde skjedd i begynnelsen, ved å forene de to. Og ved å forene dem skal han gi deres liv til de som har dødd i adskillelsen. Likevel forenes kvinnen med sin mann i Brudekammeret. Men de som har blitt forent i Brudekammeret vil ikke lenger være adskilt. På grunn av dette skilte Eva seg fra Adam - fordi hun ikke ble forent med ham i Brudekammeret."

Filipevangeliet

- ❖ "Da Abraham hadde [gledet seg] over å se hva han skulle få se, omskar han forhuden - og med det viste han oss at det er riktig å avvise kroppen [som tilhører] denne verden."
- ❖ "Uvitenhet er [all ondskaps] mor [og] uvitenhet kommer av [forvirring]. [...] (Sannheten) er herlig fordi den seirer over uvitenhet og setter fri fra forvirring. [...] Ved å gjenkjenne sannheten, finner vi sannhetens frukter i våre hjerter. Ved å forenes med den skal vi motta vår fullstendighet."

	Menneskenes problem	Hvordan blir man frelst?	Hvem kan bli frelst?
Thomas	Kjenner ikke seg selv	<ul style="list-style-type: none"> • Kjenne seg selv (sin gud. gnist) • Tolke utsagnene rett • Faste fra verden • Holde sabbaten 	<ul style="list-style-type: none"> • De verdige • Menn
Judas	Fanget i kroppen	<ul style="list-style-type: none"> • Bli fri fra kroppens fengsel • Kunnskap fra Gud 	<ul style="list-style-type: none"> • Kun Judas av de 12 • Den opphøyde generasjonen • De preeksistente • De overmenneskelige
Maria	Handlinger som er ekteskapsbryting av natur	Ved å overvinne åndelige makter	Menn
Filip	Fanget i kroppen pga uvitenhet	<ul style="list-style-type: none"> • Nå oppstandelsen før man dør • Gjenkjenne sannheten i sitt hjerte og forenes med den • Asketisk livsstil 	<ul style="list-style-type: none"> • De som har blitt kysset • De preeksistente
Bibelen	Synd	Av Guds nåde, ved tro	Alle, inkl. kvinner, de uverdige, de minste, de siste, de fattige, de enkle og de utstøtte